Vaba aega saadavad küla nooremad seltsimajades piduõhtuil ja üksteise pool külas käimisega mööda. Taludes pannakse toime ka omavahelisi külapidustusi tantsuga. Kiiged kogunemis- ja ajaviitekohana on moest läinud, — neid on terve kihelkonna peale ainult paaris kohas.

Kihelkonna elanikud on pea erandita kirjaoskajad; vaesemate vanemate kooliealised lapsed käivad valla-algkoolides, jõukamate peremeeste omad aga Tartus keskkoolides ja ülikoolis. Rahvakoolid asuvad jaolt oma endistes vanades puudulikes hooneis, jaolt aga mõisaruumes.

Haridustisel alal on tegevad Tammistu, Luunja ja Vesneri rahvaraamatukogu-seltsid ning Väägvere Laulu- ja Mänguselts. Esimesel on oma uus ja ruumikas maja, mis on isegi kaugema ümbruskonna tegelastele pidude toimepanemise kohaks. Seltsidel on oma raamatukogud, lugemislauad, laulu- ja mängukoorid ja asjaarmastajate näiteseltskond. Väägvere seltsil on juba 1830. a. tuntud D. O. Wirkhausi poolt asutatud mängukoor, mis on vahet pidamata kestnud kolme Wirkhaus'ide põlve juhatusel tänapäevani.

Üldse suuremate vaimliste huvide avaldajaiks kohtadeks on Väägvere ja Tammistu küla, kus asub seltsimaja ja on leidunud algatusvõimelisi ja ettevõtlikke tegelasi.

Tervishoiulised olud. Võrdlemisi jõukas ja majandusliselt ning haridusliselt edasijõudvas T.-Maarja kihelkonnas leiavad tervishoiulised nõuded enam tähelepanu kui paiguti naaberkihelkonnis. Eriti olgu see märgitud jõukamate ja tugevasti linna mõju all olevate linna ümbruskonna valdade kohta, kus kuni 50% elamuist on lahus reheatusest ja võrdlemisi puhtad ning õhurikkad. Jaoskonna-arst asub Tartu linnas ja on tihedasti asustatud kihelkonna lääneosale kergesti kättesaadav. Peale jaoskonna-arsti abi on kasutatavad ka Tartu linna eraarstid ja kliinikud. Kihelkonna idaosa elanikud, kelledele ühendus Tartuga soodus ainult suvel, laevasõidu-hooajal, tarvitavad ka naaberkihelkondade arste, eriti Võnnu oma. Erilisi nakkusehaigusi, mis taudi iseloomu oleksid omandanud, ei ole kihelkonnas märgatud. Peldikud ja saunad on suurel enamikul taludest. Lahus sööginõude tarvitamine pole veel üldine, kuid levib ikka laiemale. Kaevud on enamasti pumbaga, puu- või tsementraketega. Vaestemaja on kõigis valdades ja neisse mahub enamus vaestest. Ülejäänud osa saab väikest abiraha. Vallakorras vaeseid ei peeta. Kavastu mõisas on maakonna-valitsuse eestvõttel 1. mail 1924. a. avatud vanadekodu.

Ajalugu. Katoliku ajal oli Tartus peale toomkiriku, kloostrikirikute ja kabelite veel kolm kihelkonna kirikut: Jaani, Maarja ja Jakobi. Neist hävis viimane 17. aastasajal. Nii Jaani kui ka tolleaegne Maarja kirik põlvnesid 13. aastasajast. Esimene kuulus 15. aastasaja teadete järele Tartu maakogudusele, kuid ka linna-eestlased käisid tema alla.

Maarja kirik, mis asus umbes praeguse ülikooli-peahoone kohal, oli linna saksa koguduse päralt. Tartu linnal oli Maarja kiriku kohta patronaadi- ja Jaani kiriku kohta konpatronaadi-õigus. 1525. a. peale,